

Ach, tá technika

(11.08.1975, Betliar – Rožňava)

Technické zariadenia sú kapitolou samé osebe. Bez nich je ťažko, ale sú chvíle, keď s nimi ešte ťažšie. Kým fungujú, ide všetko ako po masle a ľudia sú spokojní, keďže im uľahčujú prácu alebo dohliadajú na vyššiu bezpečnosť. No nedajbože, aby sa porúchali.

Vtedy prichádzajú ku slovu mimoriadnosti, chaos, provizórne stavy, opravy, úpravy, ktoré vyžadujú od prevádzkových zamestnancov o to vyššiu pozornosť a dôslednosť pri práci. Keď sa tieto vlastnosti zanedbajú, ľahko vznikne iskierka, ktorá potom dobre živenej sériou ďalších pochybení môže vyústiť až do tragického konca. Jeden ukázkový príklad odpočívajú vo vyšetrovacom spise, na ktorého obálke figuruje dátum 11. 8. 1975.

Medzi Rožňavou a Betliarom, na miestnej trati Rožňava – Dobšiná, má svoje miesto trojica železničných priecestí, vybavených svetelnou signalizáciou. Prvé leží priamo v stani-

ci Rožňava (v km 44.300), druhé pri zastávke Rožňava predmestie (km 45.253) a napokon tretie na zastávke Rožňava mesto (km 46.862). Aktuálny stav všetkých troch sa zobrazuje na svetelnom paneli u signalistu na St. 1 v Rožňave. Na tomto paneli sa zároveň nachádzajú aj tlačidlá pre núdzové otvorenie závor.

Priecestné zariadenia, s výnimkou toho prvého, sú inak ovládané automaticky jazdou vlaku a do ich vybavenia patria dvojité závory s pozitívnou signalizáciou – tj. vodič cestného vozidla je bielym prerušovaným svetlom spoľahlivo informovaný o tom, že sa neblíži žiadne koľajové vozidlo.

„Šikovná vecička“, vraveli si miestni občania, keď na prelome rokov 1974 a 1975 prebiehala montáž modernej techniky a staré mechanické závory odchádzali do výslužby. „Ved' aj závorár je iba človek. Môže sa pomýliť, zabudnúť na vlak a nešťastie je raz-dva hotové. Ale odteraz...“

Začiatky však bývajú ťažké a aj

rožňavský návestný majster sa mal čo obracať, aby okrem dovtedajších povinností stíhal liečiť aj nové prírastky. Raz akútne, inokedy chronické závady striedavo vyplňali prvé mesiace ich existencie. Presne tak sa začínalo aj ráno 11. augusta 1975, kedy už pred šiestou hodinou majstra Ludovíta avizovali k poruche závor v km 46.862 na zastávke Rožňava mesto.

Pobral si teda svoje náradie a krátko po 6. hodine už stál pri pacientovi, ktorý sa správal akosi zvláštne. Závorý akoby chceli dať vyšší rozmer slovám „automaticky“ a „samočinne“, a preto sa už od noci ovládali akoby samé od seba, bez ohľadu na jazdu vlakov.

Opakovane sa otvárali a zatvárali, a zavše aj v otvorenej polohe vytrvalo blikali červené svetlá, hoci koľajového vozidla nebolo široko-ďaleko. Niekedy išli dolu iba nakrátko, inokedy zas trvalo hodnú chvíľu, kým fyzicky dovolili automobilm prejsť cez koľaj.

Ludovíta podobné stavy nemohli prekvapiť alebo zaskočiť. Počas svojej praxe, a konkrétne aj na uvedenom priecestí, sa už stretol so všeličím. S kľudom teda otvoril reléový domček a v jeho vnútri prekontroloval polohu a stav jednotlivých spínačov a kontaktov.

Nech pozeral, ako pozeral, tieto sa zdali byť v poriadku. Zariadenie preto len resetoval jednoduchým vypnutím a zapnutím ističa. Červené svetlá konečne prestali blikáť a stíchla aj húkačka zvukovej výstrahy. „Keby niečo, tak zase zavolajte“, preniesol smerom ku staničnej robotníčke Irene a nastúpil na osobný vlak, ktorým odchádzal späť do Rožňavy.

Hoci sa automatika tvárila akoby nič, Irena si o nej myslela svoje. Kým ešte pred pol rokom poctivo točila kľukou mechanických závor presne na tomto priecestí, všetko fungovalo tak ako má. Modernizácia, ktorá skôr či neskôr musela prísť, ju však odsunula na vedľajšiu koľaj a jej pracovnou náplňou zostal vlastne už iba predaj cestovných lístkov. Ale nešťastie si. Skôr naopak.

„Na dnes už hádam bude pokoj“, pomyslela si, keď sa závory po odchode osobného vlaku MOs 18 902 samočinne otvorili a pekne začala blikáť aj pozitívna signalizácia.

Návestný majster sa po návrate vo svojej dielni dlho neohrial, keďže ho už čakala oprava selektorového telefónu vo výhybni Lipovník. Ešte pred svojim odchodom však nariadil návestnému dozorcovi Vincentovi, aby sa prizrel aj na susedné automatické závory, pri zastávke Rožňava predmestie, v km 45.253. Myslel tým vykonanie údržby a odstránenie prípadných nedostatkov. Vincent sa teda poponáhľal, aby stihol vlak MOs 18 901, ktorým sa zviezol na predmestie – inak by musel tie dva kilometre šliapať pešo.

Osobný vlak potom pokračoval do zastávky Rožňava mesto. Keď sa k nej priblížil, tamojšie nezbedné závory síce začali riadne signalizovať výstrahu a rahná sa sklopili, avšak po jeho odchode smerom na Betliar opäť podľahli svojej slabosti. Niekoľkokrát po sebe išli hore a dolu, no nakoniec sa predsa len umúdrili a pustili autá cez trať.

Asi o 09.20 h, pri vlaku MOs 18 904 idúcom opačným smerom, premenu fungovalo priecestie v najlepšom poriadku. Rovnako tak i o pol hodiny neskôr, pri prejazde vlečkového vlaku 81 683, ktorý išiel posunovať do nákladiska Rožňava osada (v úseku Rožňava mesto – Betliar).

Na dohľad, bezprostredne za vleč-

kovým vlakom, bol z Rožňavy vypravený aj motorový vozík s traťovými robotníkmi. Vozík mal prácu na zastávke predmestie a v súvislosti s tým povolený pobyt na trati od 10.15 do 10.30 h. Po skončení práce pokračoval v jazde do stanice Betliar.

Aj pred ním sa závory v km 46.862, na zastávke mesto, poslušne zatvorili, avšak potom sa zopakoval predošlý scenár. Za vozikom sa rahná síce otvorili, ale vzápätí, možno unavené týmto cvičením, išli definitívne dolu a za stáleho blikania červených svetiel sa už viac nepohli. Tento stav zostal nezmenený i pri spiatočnej ceste vlečkového vlaku smerom do Rožňavy, ktorý tadiaľ prechádzal asi o 10.40 h.

Po jeho príchode do Rožňavy bol z Betliara prijatý následný manipulačný vlak Mn 81 464 s predvídaným odchodom o 10.52 h.

Na zablokovanom priecestí v km 46.862 zatiaľ z oboch strán rastú kolóny cestných vozidiel a s ich dĺžkou priamo úmerne aj nervozita vodičov. Niet divu, ved' závory sú zatvorené už takmer tridsať minút. Tu a tam sa ozýva trúbenie, nadávky, a najväčší netrepezlivci idú osobne za staničnou robotníčkou Irenou, aby si zistili, ako dlho bude čakanie ešte trvať. Ona im však nevie poradiť, ani závory priamo

